

УДК 37.015.3

Надія КАБАК,
педагог-організатор КЗЗСО «Жидичинський ліцей № 31 Луцької міської ради»,
вчитель вищої категорії;
Людмила КОНДРАТЮК,
заступник директора з навчально-виховної роботи, педагог-організатор
КЗЗСО «Жидичинський ліцей № 31 Луцької міської ради»,
вчитель вищої категорії, вчитель-методист

Побратим на позивний Кобзар

*Сценарій загальношкільної лінійки, присвяченої річниці
від дня народження Т. Г. Шевченка*

У пропонованій розробці – сценарій лінійки, присвяченої 210-й річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. Акцентовано увагу на тому, що кожне слово, промовлене ним двісті років тому, віддзеркалює наше сьогодення. А якби Шевченко жив сьогодні – що говорив, що робив би, чи був би серед захисників у ЗСУ? На ці запитання і шукали відповідь усі разом.

Шкільний захід продемонстрував нові, дієві, орієнтовані на європейську культуру підходи до національно-патріотичного виховання сучасної молоді.

Для заступників з виховної роботи, педагогів-організаторів, класних керівників ЗЗСО, студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: загальношкільний захід, виховна робота, сценарій, методична розробка.

Nadiia Kabak, Liudmyla Kondratiuk. Brother-in-Arms with the Call Sign «Kobzar».

The proposed development presents a scenario for a school-wide assembly dedicated to the 210th anniversary of the birth of T. H. Shevchenko. The development emphasizes that every word he spoke two hundred years ago reflects our present. And if Shevchenko were alive today, what would he say, what would he do, would he be among the defenders of the Armed Forces of Ukraine? These questions were explored together.

The school event demonstrated new, effective, and European culture-oriented approaches to the national-patriotic education of modern youth.

For deputy principals for educational work, educational organizers, class teachers of general secondary education institutions, and students of higher education institutions.

Keywords: school-wide event, educational work, scenario, methodological development.

Перебіг заходу

Звучить Державний Гімн України.

Вчитель. Уже для багатьох поколінь українців – і не тільки українців – Шевченко означає так багато, що сама собою створюється ілюзія, ніби ми все про нього знаємо, все в ньому розуміємо і він завжди з нами, в нас. Та це лише ілюзія. Шевченко як явище велике й вічне – невичерпний і нескінченний. Волею історії він ототожнений з Україною і разом з буттям рідної держави продовжується нею, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, відгукуючись на нові болі

та думи, стаючи до нових скрижалей долі. Він росте й розвивається в часі, в історії, і нам ще йти і йти до його осягнення. Ми на вічному шляху до Шевченка...

Ведучий 1. 210 років минуло з дня народження поета, проте і нині живе під сонцем України Кобзареве слово, слово великої, непогасної любові до свого народу, своєї землі. Увесь свій могутній талант він присвятив служінню народів. «Історія мого життя – писав поет, – становить частину історії моєї Батьківщини».

Ведучий 2. І в переломний для України час, від Майдану до війни сьогоднішньої, слова великого Кобзаря зазвучали з новою актуальністю та силою. Адже він завжди з нами.

Ведучий 1. Він є для нас і батьком Тарасом, натхненним голосом цілого народу, і будителем нації, і її пророком. Кожне нове покоління покликане заново відкривати себе і свою духовну спадщину, тобто відкривати Шевченка.

Ведучий 2. Немає й не було на світі українця, у серці якого Шевченко не залишив би сліду – сліду самоусвідомлення себе як сина чи доньки великого народу.

Ведучий 1. Тарас Шевченко піднісся до вершин людського духу, до вершин вселюдської любові, бо був найбільшим патріотом України, заповідав нам любити свій народ, плекати свою культуру.

Читець 1

В цей березневий день
Зібрала нас розмова щира
Із тим, хто знаменитий на весь світ.
Шевченко – геній, в це ми свято вірим.
Йому немало – двісті десять літ.

Читець 2

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття.
Шевченка голос знов до бою заклика.
Встає, щоб подолати разом це жажіття,
Твоя війною змучена земля.
Терновії вінки, заплетені в суцвіття,
До ніг тобі, титане, кладемо.
Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
Тебе своїм сучасником зведемо.

Ведучий 1. Просимо вшанувати пам'ять нашого пророка покладанням квітів.

*Звучить пісня «Думи мої думи». Покладання квітів.**

Читець

За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кровію політі.
Споконвіку Прометея
Там орел карає,
Що день Божий довбе ребра
Й серце розбиває.
Розбиває, та не вип'є
Живущої крові, –
Воно знову оживає
І сміється знову.
Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая! (Т. Шевченко. Із поеми «Кавказ»)

Ведучий 1. Шевченко – це не тільки те, що вивчають, а й те, чим живуть, у чому черпають сили й надії.

Ведучий 2. У глибини майбутнього слав Шевченко непохитні заповіді синам рідної землі. І серед цих заповітів перший і останній:

Ведучий 1. Свою Україну любіть,

Любіть її...

Во время люте,

В остатню тяжкую минуту

За неї Господа моліть.

Читець 1. Кобзарю!

Знов до тебе я приходжу,

бо ти для мене совість і закон.

Прости, що я дрібницями тривожу

твій вічний і глибокий сон.

Читець 2. А може, це і не дрібниця.

Ти ж бачиш сам, які складні часи:

Великі струси.

Перелом традицій.

Переосмислення краси.

Читець 3. І вічний рух –

у всесвіті, у світі.

Лише могили з місця – аніруш...

О, скільки стало в нашому столітті

скалічених і безнадійних душ!

Читець 4. Та що ж, не дивно.

Покрутився глобус в диму,

в пожежах, у кривавій млі.

Хтось занедужав на морську хворобу,

хитається на палубі землі.

Читець 1. Кобзарю, знаєш,

нелегка епоха

цей двадцять перший невгомний вік.

Завихрень – безліч.

Тиші – анітрохи.

А струсам різним утрачаєш лік.

Читець 2. Звичайні норми починають старіти,

тривожний пошук зводиться в закон,

коли стоїть історія на старті

перед ривком в космічний стадіон.

Читець 3. Тарас гранітний дивиться суворо:

– А ви гартуйте ваші голоси!

Не пустослів'ям,

пишним та барвистим,

не скаргами,

не белькотом надій,

не криком,

не переспівом на місці,

а заспівом в дорозі нелегкій.

Читець 4. Бо пам'ятайте, що на цій планеті,

відколи сотворив її пан Бог,

ще не було епохи для поетів,

але були поети для епох! (Л. Костенко. «Кобзареві»)

* Музичні матеріали див. у додатку цього номера.

Ведучий 2. Думки та слова Тараса Григоровича завжди актуальні.

Ведучий 1. І навіть сьогодні він споглядає на нас з небес і підтримує своїх українців у цій боротьбі за мову, за територію, за волю, за життя.

Звучить пісня П. Табакова «Борітеся...»

Інсценізація полілогу хлопцями-старшокласниками

1. Що було би, якби Кобзар повернувся на цю землю в наш час?

2. Писав би великі вірші, які вправили б нам мізки і витрусили звідти сміття!

3. Так! Знайшов би слова, які допомогли багатьом впоратися з сумнівами!

4. Так! Він був би серед нас. Воював би. Чистив зброю. Розповідав захопливі історії хлопцям та дівчатам.

5. Ковтаючи піт, рив би землю або черпав з окопів воду навесні. Їздив би іноді у справах в тил, привозив з волонтерами допомогу.

6. А в проміжках – писав би свої проникливі вірші. Знаходив потрібні всім слова.

7. І малював картини олівцем на зворотному боці зіпсованого рапорту формату А4.

8. Він був би серед нас. І для всіх. Тому що він живий і різний, навіть коли його немає. Він любив Україну по-справжньому, а не словами.

9. Він наш вічний побратим на позивний Кобзар.

Звучить легка мелодія. На її фоні читці виконують композицію на слова Гліба Бабіча «Снилося».

1. Снилось, щось задумав Вищий Небесний Цар – І на гарячу землю знову прийшов Кобзар.

Зсунув шолома трохи, пил обтрусив з броні, Вийняв з кишені каву – ту, що купив мені.

2. – Слухай, ну як тут справи – криють вночі важким? Битися, бачу, треба – бо розумію з ким. Бо ще тоді навчив вас опір чинити злу.

Ти розкажи, до речі, – що там у нас в тилу?

3. Все як завжди, Тарасе, – зрада, брехня, плітки, Кожен, хто хоче слави, – рве тебе на шматки.

Слів та думок уламки ліплять на прапори – Гетьмани знову б'ються, квапляться догори.

4. Кожен собі потрохи тягне на свій город, Долю і волю прагне вигадати народ.

Знов від брехні до правди – дуже маленький крок. Хтось вибирає битву, а інші – йдуть у шинок.

5. Дехто тягар тримає, дехто – над ним ірже, Дехто, щоб не цуратись, тягне собі чуже.

Досі не бачать правди, досі шукають зло, І півтора століття – начебто не було.

6. Вибач, Тарасе, поки – трошене все, як лід. Вчили – не зрозуміли люди твій заповіт.

Нас гартували трохи – покидьки і бої.

Ті, хто за нами прийдуть, – будуть цілком твої.

7. – Слухай... – Кобзар тихенько жестом мене спинив, – Хлопче, ти сам, я бачу, дещо не зрозумів.

Ви вже змогли підвестись паростком із золи.

Що вам чекати, друже? Ви вже давно прийшли.
8. Хтось збереже цю землю, хтось в ній посіє хліб,
Хтось нагодує слабших – ким вони не були б.
Вийде із диму сонце, зійде вночі зоря,
В кожній хвилині буде дещо від «Кобзаря».
9. Душі тримайте разом. Розум тягніть з юрби.
Йти догори не важко – тим, хто вже не раби.
Хочеш дійти до світла – треба зробити крок.
Є в Україні воля. Є в Україні Бог.
Нумо, – Тарас промовив, – візьмемо з долі мед? –
І, закрутивши вуса, взявся за кулемет...

Ведучий 1. І сьогодні слова Кобзаря – на сторожі нашої волі. У його творах ми знаходимо відповіді на питання, що нас хвилюють. Тож читаймо твори Шевченка, бережимо його заповіді – і вони допоможуть нам побудувати наше майбутнє.

Ведучий 2

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі!

Використані джерела

1. Бабіч Г., Гут Н. Вірші та пісні. Київ : Білка, 2021. 240 с.
2. «Вічний побратим – позивний Кобзар». Воїни 10-ї бригади записали в окопах вірш про Шевченка. *Новинарня*. 2019. URL: <https://novynarnia.com/2019/03/09/10ogsbr-kobzar/>
3. Симоненко В. А. Задивляюсь у твої зіниці. *Вибране*. 6-те вид. / упоряд. І. Малкович. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2019. 208 с. Серія «Українська поетична класика».
4. Його ж. Земне тяжіння : поезії та проза. Київ : А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2021. 280 с.
5. Його ж. Україно, ти моя молитва : поетичні твори. Київ : Веселка, 2022. 288 с.
6. *Україна молода*. 2024. № 38 (6002). URL: file:///C:/Users/user/Downloads/UM-038_UKR_2024-09-18.pdf
7. Шевченко Т. Г. Кобзар. Харків : Вид. дім «Школа», 2021. 561 с.

Вивчаємо зарубіжний досвід

Валентина КОМЕНДА,
директор Липинського ліцею Підгайцівської сільської ради
Луцького району Волинської області

Вивчаємо систему освіти країн Скандинавії та Балтії, розвиваємо міжнародну співпрацю

У рамках освітнього туру з 22 жовтня по 02 листопада 2024 року я зі своєю колегою Лілією Купіч, директором Піддубцівського ліцею, мали можливість взяти участь у XXIII європейському освітянському турі Асоціації ВГУ до країн Скандинавії та Балтії. Ми мали змогу ознайомитися з інноваціями сучасної системи середньої освіти в закладах Данії, Швеції, Фінляндії, Естонії, Литви та розповісти за кордоном про організацію освітнього процесу в школах України.

Звичайно, десять днів – це дуже мало, щоб вивчити систему освіти інших країн, але достатньо для того, щоб побачити підходи у наданні освітніх послуг, у вихованні, у створенні освітнього середовища та роль місцевої влади у цьому. Щоб почути: колеги з інших країн вважають, що попри всі труднощі, з якими зіткнулася наша країна, – українська освіта в рази

краща, в освоєнні нових технологій та використанні можливостей штучного інтелекту – ми попереду! (Це зі слів директорів шкіл, відвідування яких відбулося в рамках освітянського туру.) В кожній країні, через які проходив тур, побачили Державний Прапор України: на урядових спорудах, комунальних закладах, на будівлях сфери послуг, на балконах квартир. Це дуже зворушливо!

Учасники освітянського туру ВГУ відвідали гімназію «Марієнталь» у Гамбурзі. Директор Дітріх Шлютер презентував німецьку систему освіти та діяльність підпорядкованого йому закладу, в якому здобувають освіту більше 1000 учнів. Особливу увагу керівник зосередив на роботі старшої школи та впровадженні нових освітніх інформаційних технологій в освітній процес, адаптацію українських дітей у гімназії.